

Podnikavost do školy patří

„Díky tvůrčí a inspirativní spolupráci expertů, žáků mnoha škol a především aktivních a šikovných učitelů jsme položili podnikavosti v Jihomoravském kraji hezké pevné základy.“

Oznamuje to tým z brněnského školního zařízení pro environmentální vzdělávání Lipka, které ve spolupráci s inovační agenturou JIC a Jihomoravským krajem podporuje rozvoj podnikavosti ve vzdělávání. Loni ukončili jeden velký podnikavý projekt KaPoDaV a na něj hned navazuje nový čtyřletý Implementace KAP JMK II. Pod krkolomnými názvy se skrývá řada aktivit, díky kterým školy a učitelé mohou systematicky rozvíjet kompetencii podnikavosti u svých žáků.

Podnikavost ≠ podnikání

Výchova k podnikavosti trénuje žáky a studenty pro život – připravuje je na zvládání rychlých a častých změn, které přináší 21. století do všech oblastí života. Pojem podnikavost se s pojmem podnikání někdy zaměňuje, ale není to totéž. Podnikání je soustavná samostatná činnost jedince za účelem dosažení zisku. Podnikavost tedy není podnikání, ale je důležitá i pro úspěšné podnikání.

Jihomoravský tým má jasno, hlásí se k definici z Evropského referenčního rámcu klíčových kompetencí pro celoživotní učení: „Kompetencí k podnikavosti se rozumí schopnost využívat příležitosti a napady a vytvářet z nich hodnoty pro ostatní. Její podstatou je tvořivost, kritické myšlení a řešení problémů, iniciativa a výtrvalost a schopnost spolupracovat s ostatními s cílem plánovat a řídit projekty, které mají kulturní, společenskou nebo komerční hodnotu.“

Už teď je na jižní Moravě ve školách 55 proškolených koordinátorů podnikavosti, žáci vytvořili 75 školních miniprojektů, proběhly tři konference.

Cesta učitele a školy 21. století

Na konferenci Podnikavost – cesta učitele a školy 21. století v závěru školního roku 2019/2020 shrnovali školští koordinátoři podnikavosti zkušenosti žáků, škol a pedagogů z projektu KaPoDaV. Online konference se zúčastnil i ředitel ZŠ Višňové na Znojemsku Jiří Beran. Představil projekt Odpočinková zóna u hřiště s podtitulem Učíme se, jak hospodařit s dešťovkou.

Žáci v ZŠ Višňové mají v osmém ročníku v rámci pracovních činností předmět, kde se učí podnikavosti a finanční gramotnosti. „Žáci získávají měkké kompetence a potom svoje dovednosti můžou

zúročit při realizaci reálného projektu,“ uvádí Jiří Beran a vysvětluje, proč škola využila nabídky projektu KaPoDaV a jeho produktu Extra třída. „Velmi se nám líbila metodická podpora. Díky ní může projekt realizovat téměř jakýkoli učitel, který do toho má chuť... Krásně to zapadá do podpory podnikavého klimatu školy, kde se žáky snažíme vést k samostatnosti a k tomu, aby si tyto dovednosti trénovali nebo je zúročovali při reálných situacích.“

Musí to být „smart“

Děti z osmé třídy s panem třídním učitelem začaly podle doporučené metodiky chystat projekt. Všechno dohromady pořídily metodiky to mělo být „smart“. Především projekt musí být prospěšný nejen pro třídu nebo jednotlivce, ale pro všechny děti ve škole, nebo i pro místní komunitu. Na rádu tedy nejdřív přišlo generování nápadů, bylo jich mnoho. Žáci z nich potom vybrali, který uskuteční. Shody dosáhli na průniku různých oblastí: Máme nevyužité místo mezi školním hřištěm a budovou školy, stalo by za to ho kreativně přetvořit, bude to tedy odpočinková zóna u hřiště: posezení z palet, které je pro teenagery velmi lákavé; odpadkové koše, protože jsou zvyklí trádit odpad; pocitový chodník, aby tam bylo něco aktívního.

Při ohlídce místa zjistili, že strom vysazený ke 100 letům republiky velmi trpí nedostatkem vody. Dál si na místě všimli, že všechny svody z okapů školy končí v dešťové kanalizaci. Jak by se tohle dalo vyřešit? Opět padaly různé nápady: podzemní nádrže, jezírko... Zároveň pojmenovali i nevýhody různých řešení. Až přišli na to, že by šlo nechat vodu vsakovat v okolí školy, a vylepšit tak mikroklima. Jeden z žáků měl už zkušenosť s budováním dešťového záhonu. Prvotní nápad na projekt odpočinkové zóny u školního hřiště tak dostal podtitul: Učíme se, jak hospodařit s dešťovkou.

Navzdory covidu...

Následoval plán jednotlivých úkolů a harmonogram. Do práce se pustili v lednu 2020. Děti si všechno rozdělily. Navrhly i propagaci projektu, vytvořily letáky. Natočily video, kde vysvětlují, co je smyslem projektu a představují se. Oslovily vedení školy, starostu městyse, stavební úřad. Zúročily spoustu dovedností, ze

budovat dešťový záhon doma s rodiči, protože k tomu měli nějaké podklady a podněty ze školy.“ neskrývá nadšení pan ředitel. „Projekt KaPoDaV, byť jsme se snažili podnikavost rozvíjet, tomu dal jasnou formu, podařilo se nám do rozvoje podnikavosti zapojit daleko větší množství lidí a naši žáci, učitelé i pracovníci získali spoustu nových dovedností a zkušeností.“

Podpora učitelům

KaPoDaV a aktuálně navazující projekt Implementace KAP JMK II poskytuje zúčastněným podporu řady aktivit. Koordinátoři, pedagogové i studenti se mohou opřít o detailní Vývojové kontinuum klíčové kompetence k podnikavosti. Ředitelé najdou praktické informace v Doporučení ředitelům k podpoře výchovy k podnikavosti.

Nově se všichni, kdo se zapojí, mohou těšit na připravované centrum podnikavosti. Projektový tým Lipka, JIC a dalších partnerů připravuje prostor, který bude

zajišťovat poradenství a podporu nejen učitelům a školám, ale také samotným žákům i jejich rodičům – zkrátka všem, kteří výchovu k podnikavosti na školách pokládají za důležitou a chtejí se jí věnovat. Kromě online podpory bude otevřen i prostor pro osobní setkávání.

Učitelé ze škol v Jihomoravském kraji mohou v rámci projektu zdarma získat dlouhodobou podporu v podnikavosti formou individuálního nebo skupinového koučingu. Zúčastněným pomůže například s otázkami: Jak zavést podnikavost do výuky? Jak podpořit vzájemnou spolupráci pedagogů v oblasti podnikavosti? Jak motivovat studenty k práci s nápadem a na projektech? Jaký zvolit první krok k podnikavé výuce? Jak podpořit manažerské dovednosti při zavádění podnikavosti na škole? Jak víc spolupracovat i mimo školu (firmy, instituce, rodiče, další školy)?

Novinky přináší zhruba každé dva měsíce elektronický zpravodaj *Podnikavost*

ve školách. Zájemci v něm nachází nabídku akcí pro sebe i své žáky – aktuálně například inspiraci k distanční výuce: Jak si usnadnit práci v MS Team, Jak na Google Classroom, vše zdarma a online. Další webinář nabízí tipy k různým aktivitám pro zahájení online výuky i pro udržení pozornosti a interaktivnosti v jejím průběhu, praktický přehled online nástrojů především pro icebreaker či virtuální tabule. Tematicky navazují knížky či webové inspirace a další podnikavé příležitosti, například studentské projekty sociálního podnikání.

Poslední vydání *Podnikavosti* ve školách se věnuje nápadům a kreativitě. K té se chystá i samostatná konference 10. června 2021, kde nebudou chybět inspirativní osobnosti, tipy ani praktická doporučení pro výuku. ■

S využitím materiálů
<https://www.lipka.cz/podnikavost>
připravila redakce Bedrníku

Foto: www.zsvisnové.eu, galerie projektu
Odpočinková zóna u hřiště
aneb Učíme se, jak hospodařit s dešťovkou

